

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	2324202937
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2324202937.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého E. W., narodeného XX. A. XXXX, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, Staničná 5, Galanta, dieťa matky Mgr. T. W., narodenej XX. P. XXXX, W., X. XXXX/X a otca Ing. F. W., narodeného XX. C. XXXX, X., Q. XXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Torňošom, Bratislava, Tomášikova 50/D, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 5P/184/2024, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. januára 2025 č. k. 15CoP/12/2025-90, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30. januára 2025 č. k. 15CoP/12/2025-90 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 13. decembra 2024 č. k. 5P/184/2024-55 zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie uviedol, že jedným z inštitútov, ktorý umožňuje poskytnúť ochranu porušeným alebo ohrozeným subjektívnym právam je neodkladné opatrenie. Mal za preukázané, že matka sa rozhodla ukončiť svoje spolužitie s otcom maloletého a spolu s maloletým E. sa zo spoločnej domácnosti v X. odsťahovala a v súčasnosti s maloletým bývajú v byte, ktorý je vo vlastníctve matky v W.. Otec s konaním matky jasne nesúhlasil a uviedol, že dochádza k obmedzeniu jeho rodičovských práv a povinností. Súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávanej veci by potrebu neodkladnej úpravy pomerov založilo len správanie matky, ktorá by sa o dieťa nestarala, zanedbávala ho a tým by ohrozilo zdravý fyzický a psychický vývin maloletého dieťaťa. Konštatoval, že v danom prípade je dieťa v opatere matky, ktorá sa o dieťa riadne stará od jeho narodenia a zabezpečuje mu všestrannú starostlivosť, čo spochybňoval v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia otec maloletého. Konaním matky sa maloletý neocitol bez starostlivosti, jeho vývoj, zdravie a život neboli žiadnym spôsobom ohrozené. Súd prvej inštancie konštatoval, že navrhovaný výrok neodkladného opatrenia nezodpovedal stavu

aktuálnemu v čase rozhodovania, nakoľko nemožno matke uložiť, aby sa zdržala konania, ktoré už bolo vykonané. Z dôvodu neosvedčenia naliehavosti bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania návrh otca zamietol.

1.2. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len ako „CMP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo dňa 30. januára 2025, č. k. 15CoP/12/2025-90 rozhodol tak, že odvolanie otca odmietol (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd uviedol, že vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie otca je potrebné odmietnuť. Odvolací súd uviedol, že predtým, než začne na základe podaného odvolania konať vo veci samej, musí skúmať, či odvolanie spĺňa všetky podmienky prípustnosti odvolania požadované zákonom, t. j. či bolo podané v lehote, oprávnenou osobou, či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné a či má všetky predpísané náležitosti.

2.2. Odvolací súd ďalej uviedol, že v danej veci bolo otcom podané odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie a v prvom rade sa zaoberal včasnosťou podaného odvolania, keď z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva poučenie o možnosti podať odvolanie proti nemu do 15 dní od jeho doručenia. Vychádzajúc z obsahu spisu mal odvolací súd za to, že predmetné rozhodnutie bolo otcovi doručené dňa 29. 12. 2024, ktorá skutočnosť vyplýva z informácie o výsledku doručenia - doručenka (por. č. 1. 64 spisu). Lehota na podanie odvolania otcovi začala plynúť dňa 30. 12. 2024 (§ 121 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len ako „CSP“) a uplynula dňa 13. 01. 2025, ktorý deň pripadol na pracovný deň (utorok). Odvolanie otec podal osobne na súd prvej inštancie dňa 14. 01. 2025 (č. 1. 65 spisu). Z dôvodu, že otec podal odvolanie po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, odvolací súd odvolanie bez vecného preskúmania správnosti napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie ako oneskorene podané podľa § 386 písm. a) CSP odmietol.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Otec si uplatnil aj nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Dovolateľ mal za to, že, nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie mu bolo znemožnené v postavení navrhovateľa ako strane v súdnom konaní, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práv na spravodlivý proces. Dovolateľ namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a to z dôvodu, že odvolanie podal včas. Mal za to, že odvolací súd pri zisťovaní skutkového stavu síce v uznesení uviedol, že odvolanie bolo podané na súde prvej inštancie osobne do podateľne dňa 14. 01. 2025, avšak dovolateľ odvolanie odovzdal z dôvodu zachovania lehoty na odvolanie aj dňa 13. 01. 2025 na prepravu doručovateľskej spoločnosti Slovenská pošta a.s., teda v čase, keď ešte márne neuplynula lehota na podanie odvolania, čo podľa dovolateľa odvolací súd prehliadol. Uviedol, že z obsahu spisu súdu prvej inštancie vyplýva, že uznesenie súdu prvého stupňa bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené dňa 29. 12. 2024. Posledným dňom 15 - dňovej lehoty na podanie odvolania bol deň 13. 01. 2025, tak ako aj vo svojom rozhodnutí konštatoval odvolací súd. Z podacej pečiatky Slovenskej pošty a.s. Senica na podacom lístku vyplýva, že dovolateľ podal odvolanie aj prostredníctvom doručovateľa dňa 13. 01. 2025, t. j. posledný deň 15 - dňovej odvolacej lehoty. Vzhľadom na to, že Slovenská pošta a.s. je registrovaným poštovým podnikom poskytujúcim poštové služby (označené ako OS - ostatné poštové služby) v zmysle zákona, treba ju považovať za orgán, ktorému je možné odovzdať podanie a ktorý má povinnosť toto podanie doručiť s následkom zachovania lehoty v zmysle ustanovenia CSP. S odkazom na uvedené žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Matka vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nemá odbornosť, aby sa vyjadrila k lehotám na odvolanie a dovolanie podané navrhovateľom. V ostatnom uviedla okolnosti ohľadne jej bývania, vzťahu a starostlivosti o maloletého.

5. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v týchto veciach je od 01. júla 2016 upravené v Civilnom mimosporovom poriadku. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

10. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, keď miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán v konaní, relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, ako aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú teda a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj napr. R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Pod porušením práva

na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, teda znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených s právom na súdnu ochranu.

13. Ťažiskom argumentácie dovolateľa je tvrdenie, že odvolacie konanie bolo postihnuté procesnou vadou v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom procesná vada mala byť podľa názoru dovolateľa spôsobená tým, že odvolací súd odmietol jeho včas podané odvolanie.

14. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013, 3Cdo/98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj v zmysle súčasnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (2Cdo/195/2018, 3Cdo/34/2017, 5Cdo/65/2018, 7Cdo/101/2018, 8Cdo/7/2018) dochádza k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP postupom súdu, ktorý sa bez splnenia procesných predpokladov odmietne zaoberať meritom veci (napríklad konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie).

15. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd v danom prípade skúmal, či odmietnutie odvolania otca maloletého odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

16. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

17. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

18. Podľa § 121 ods. 1 až 5 CSP lehota môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

19. V posudzovanom prípade uznesenie súdu prvej inštancie bolo otcovi maloletého doručené 29. decembra 2024. Lehota 15 dní na podanie odvolania začala plynúť 30. decembra 2024. Posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadol na 13. januára 2025 (utorok). Odvolací súd vychádzal zo skutočnosti, že otec podal odvolanie osobne na súde prvej inštancie 14. januára 2025 (č. l. 65).

20. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd pri posudzovaní včasnosti ako podmienky prípustnosti odvolania, vychádzal zo skutočnosti, že odvolanie podal otec v listinnej podobe, ktoré došlo na súd prvej inštancie 14. januára 2025 a na pečiatke sa nachádza záznam dopísaný 1 + ob, pričom k tomuto podaniu obálka pripojená nebola. Zároveň na č. l. 71 a nasl. Sa nachádza totožné odvolanie urobené v listinnej podobe osobne podané na súde prvej inštancie 14. januára 2025. Otec v dovolaní poukazuje na skutočnosť, že odvolanie proti uzneseniu podal včas, preukazuje podací lístok opatreným pečiatkou Slovenskej pošty, a.s. Senica dňa 13. januára 2025. Predmetnú skutočnosť potvrdzuje a preukazuje aj poštová obálka, ktorá je súčasťou rovnopisu spisového prehľadu súdneho spisu, na ktorej je uvedený adresát - Okresný súd Galanta, odosielateľ - otec maloletého, poznámka spis 5P/184/2024, pečiatka

pošty Senica 13. 01. 2025. Z uvedeného je potom nepochybné, že uvedená obálka patrí k odvolaniu otca, ktoré došlo súdu prvej inštancie 14. januára 2025.

21. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolateľovi treba dať za pravdu v tom, že odvolanie podal včas, dňa 13. januára 2025 odovzdal odvolanie na pošte na doručenie, ktorá skutočnosť je preukázaná obálkou ako aj podacím lístkom, čo činilo záver odvolacieho súdu, že otec podal odvolanie osobne po uplynutí odvolacej lehoty celkom neudržateľným.

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odmietnutie odvolania otca nebolo v súlade s ustanovením § 386 písm. a) CSP, ktorým odvolací súd odmietnutie odvolania zdôvodnil. Pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie otca bez toho, aby na to boli splnené zákonné predpoklady, išlo o nesprávny procesný postup, ktorým mu znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolanie otca bolo preto dôvodné, v dôsledku čoho dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V tomto prípade bude v ďalšom konaní úlohou odvolacieho súdu zaoberať sa posúdením odvolacích dôvodov, uplatnených otcom v odvolaní.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.